نامه به سردبیر

دوره کوتاه مدت "آشنایی با پژوهش" برای دانشجویان جدیدالورود پزشکی: اشتراک یک تجربه

امیررضا زندی، سعیده بحرانی، یوسف قیصری*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ تیر ۱۴۰۱؛ ۲۲(۱۸): ۱۴۰ تا ۱۴۱
DOI: 10.48305/22.38

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

در عصری که شواهد و یافته‌های پزشکی با سرعت چشم گیری تولید می‌شوند، پزشکان بیش از پیش نیازمند یک نگرش صحیح در مورد چگونگی تولید یافته‌های علمی و نیز توانایی تحلیل و نقادی گزارش‌های علمی هستند. ایجاد نگرش صحیح نسبت به پژوهش در دانشجویان پزشکی به عنوان پزشکان آینده برای داشتن برخوردی عالمانه و نقادانه همراه با فهم محدودیت‌ها و نقاط ضعف هر مطالعه، نقش بسزایی در بهبود طبابت آنان خواهد داشت. به علاوه، پزشکان به عنوان افراد استفاده کننده از اطلاعات علمی، نیازمند فهم و درک فرایند تولید این اطلاعات هستند(۱). علاوه بر آن که همه پزشکان لازم است با کلیات مطالعات تحقیقی آشنایی داشته باشند، نظام‌های تربیت دانشجویان پزشکی همواره باید مد نظر داشته باشند که گروهی از این فراگیران قرار است در آینده به تولید کننده فعال شواهد علمی تبدیل شوند و ارتباط بین پایه و بالین را برقرار کنند. از این رو، آموزش مؤثر توانمندی‌های پژوهشی شاخص مهمی در موفقیت برنامه تربیت پزشکان آینده به شمار می‌آید.

هر چند برنامه درسی(کوریکولوم) آموزش پزشکی در کشورهای مختلف، تفاوت‌هایی دارد ولی کوریکولوم آموزش پژوهش در بسیاری از دانشگاه‌ها، نقاط مشترک زیادی داشته که اساس آن بر درگیری مستقیم و فعال دانشجویان در آموزش پژوهش است، زیرا مطالعات نشان داده اند که اشتغال فعال دانشجویان به پژوهش سبب بروز واکنش های مناسب و مؤثر در آنان می‌شود(۲). متأسفانه کوریکولوم آموزشی دانشجویان پزشکی بسیار متنوع و پرمشغله است و ادغام واحدهای درسی مبتنی بر آموزش پژوهش در این کوریکولوم بسیار دشوار است. یکی از راه حل‌های این مشکل، ایجاد واحدهای خارج کوریکولوم است. ولی از آنجا که یکی از محدودیت‌های دانشجویان در برخورد با پژوهش، ترس از انجام آن است، بسیاری از دانشجویان اشتیاق و علاقه‌ای به شرکت در دوره‌های آموزش پژوهش چه در قالب کوریکولوم

* **نویسنده مسؤول:** دکتر یوسف قیصری (دانشیار)، گروه ژنتیک و بیولوژی ملکولی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. ygheisari@gmail.com
امیر رضا زندی (دانشجو)، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (amirrezazandi@yahoo.com)؛ دکتر سعیده بحرانی (استادیار)، گروه قلب و عروق، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات پرفشاری خون، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (saeide.bahrani@gmail.com)
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۳/۱۰، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۳/۲۴

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-24]
[DOI: DOI: 10.48305/22.37]

آموزشی و چه خارج از آن نشان نمی‌دهند(۳و٤). بنابراین می‌توان دانشجویان را در ابتدای دوره تحصیلی با دوره‌های کوتاه آماده سازی برای آشنایی با فرایند پژوهش مواجه نمود. این نقطه آغاز و آماده‌سازی در طراحی بسیاری از دوره‌های آموزشی مغفول باقی مانده و موجب کاهش استقبال دانشجویان از دوره‌های آموزش پژوهش می‌گردد. از این رو، تصمیم گرفتیم تا با ارائه دوره‌ای کوتاه در زمینه آموزش پژوهش به صورت خارج از برنامه در ابتدای ورود دانشجویان به دانشگاه، دانشجویان را برای مواجهه با پژوهش در دانشگاه آماده کنیم. با توجه به این که هدف این دوره، آشناسازی اولیه دانشجویان بود، طول مدت آن محدود به چهار ساعت شد. این دوره تاکنون در چندین نوبت در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با عنوان "همایش آشنایی با پژوهش" برگزار گردیده است. در آغاز دوره، در مورد ضرورت پژوهش برای یک دانشجوی پزشکی و این که چرا یک دانشجوی پزشکی نیاز به پژوهش دارد صحبت می‌شود و به سؤالات دانشجویان در این زمینه پاسخ داده می‌شود. پس از آن، دو عضو هیأت‌علمی پیشگام در عرصه پژوهش در مورد کلیات انجام یک مطالعه پژوهشی و تلاش‌هایی که تاکنون در زمینه تحقیق و پژوهش انجام داده‌سساند و هم چنین تجارب شخصی خود صحبت می‌نمایند. همچنین، در بخشی از این دوره در خصوص اهمیت ملاحظات اخلاقی در پژوهش مطالبی ارائه می‌گردد. برگزاری این دوره با رضایت‌مندی دانشجویان همراه بوده و نگرانی آنان را از پیچیده و غامض بودن فرایند پژوهش را به صورت معناداری کاهش داده است.

در مجموع، ادغام دوره‌های آموزش پژوهش در برنامه تربیت پزشکان یک ضرورت در دنیای امروز به شمار می‌رود و دانشکده‌های پزشکی بر اساس مقتضیات خود می‌بایست از روش‌های خلاقانه‌ای برای این هدف استفاده کنند. یکی از مواردی که می‌تواند توفیق چنین دوره‌هایی را افزایش دهد جلب همکاری و کاهش نگرانی و سو برداشت‌های دانشجویان نسبت به پژوهش است و برگزاری یک دوره کوتاه چند ساعته در نخستین ماه‌های ورود دانشجویان به دانشکده می‌تواند یک راه‌کار مؤثر به شمار رود.

منابع

1. Christopher D, Harte K, George C. The Implementation Of Tomorrow's Doctors. Med Educ. 2002; 36(3): 282-8.
2. Naing C, Wai VN, Durham J, Whittaker MA, Win NN, Aung K, et al. A Systematic Review And Meta-Analysis Of Medical Students' Perspectives On The Engagement In Research. Medicine. 2015; 94(28): e1089.
3. Stone C, Dogbey G, Klenzak S, Van Fossen K, Tan B, Brannan G. Contemporary Global Perspectives Of Medical Students On Research During Undergraduate Medical Education: A Systematic Literature Review .Med Educ Online. 2018; 23(1): 1537430.
4. Murdoch-Eaton D, Drewery S, Elton S, Emmerson C, Marshall M, Smith JA, et al .What Do Medical Students Understand By Research And Research Skills? Identifying Research Opportunities Within Undergraduate Projects. Med Teach. 2010; 32(3): e152-e60

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-24]

[DOI: DOI: 10.48305/22.37]